jova regasek

hoće li kata ipak da klekne pred silnom silom cvetinog žara

Milorad Crnjaninu, prijatelju

NAD BANATOM SVAKE NOĆI BDI JEDAN ANĐEO

U birtu se ljudi, na Cvetu bricu kivni, opkladiše. Cveta Katu neće uspeti da obrlati! **Opkladiše se u bure piva. Opkladiše se u litru vina. Opkladiše se u lovačku večeru.** Opkladiše se u svoje žene. Opkladiše se u tepsiju bureka.

Brica će isprevrtati Katu kao ni jednu do tada — pamtiće se, bome, pamtiće — podštucovati je i doneti dokazni materijal.

Kleo se uz bucanje u grudi.

Kata će bricu tako šornuti da će tuviti!

U svakom slučaju: kamenko kovač će mu pokazati: tako je zadrt da će ga uštrojiti — i pred crkvom! i pred milicijom!

Ih! uštrojiti!...

Od berbera Cvete u Varkaždinu većeg ženskaroša — i veće napasti! — ne beše!

Lep je, bože, lep je: ko onaj glumac u onom filmu!

Cveta — to je onaj s crnim okom koje muške bode! to je onaj s garavim okom koje migom ženske skida! to je onaj što se u Zrenjaninu slikao u pozama raznim: à la Džems Din, à la Gari Kuper, à la Ret Batler filmski, à la Marlon Brando, à la Džems Bond... pa sve nešto ala!

Cveta — to je onaj kicoš namazani, zalizani, namirisani! to je onaj s podštucovanim brćićima i nacrtanim razdeljkom! to je onaj vazdušasti što zna šurnajst dodira kojima ženske ošamućuje dok ih frizira! to je onaj od kog su mnoge devojke — i žene — stradale dok im je kosu sušio iza paravana u kom drži: česmicu za pranje ruku, kaiš za oštrenje brijača i tsl.

Gadan je, bože, gadan je: ko onaj glumac u onom filmu!

Zadizao je suknju makar samo zato da bi savesti mirne mogao mužu — brijajući ga, ili šišajući — napraviti rogove: slučajno kao! I, uopšte, posebnim osećanjem voli da brija prevarene muževe!

Muževi to znaju-muževi to naslućuju — ali: ne usuđuju se da ga napadnu. Ne zato što je neka sila velika, već zato što ima: brijač kojim im slobodno struže vratove! i crni pištolj! S njim se nositi — šala nije: mnoge ga ženske tajno vole i spremne su — svakom ko mu naudi — da bace masnu sodu u oči!

Cveta — to je onaj koji je pomogao pekaru Miloladu da sazida, i otvori, pekaru! to je onaj koji je, nekoliko sati pred samo venčanje, obrlatio — takoreći pred očima verenika: otrčao je na pet minuta, po cigarete — mladu koja mu je došla radi ondulacije.

Čitav rusvaj iz toga proizađe.

Kad je mladi muž, sladoledžija, otkrio — ú zoru — da mu žena nije devica — pre pola godine, u kutini, nije hteo da dira netaknuto! — izbacio ju je na sokak sasvim razdrljenu, i rasplakanu, pa podigao takvu dreku da je pola Varkaždina čulo. Pre no što je zä uvek iščezao — u Ameriku — stigao je bricu da izbode. I veterinarova žena — jedna fina! fanana! obrazovana! osećajna! gospodstvena! i lepa ženska! — ogrebana je zabunom.

Nevinog čoveka u po noći bosti nožem!... zlikovac!

Barem da ga je uštrojio!: budala!

ZAVOĐENJE — TO JE KAO ZRENJE

Kata je pokušavala da bude Kamenku dobra, i verna žena.

Međutim, nju su — od nje same — drugi morali da čuvaju. Kamenko to — kanda — nije znao.

Upravo se vratio iz Zrenjanina donevši svoju Katu u čauri svilene bube: lekar je utvrdio da će dobiti bebu!

Kata se klela da je to kovačevo dete.

Milolad je namigivao: moje je.

Kovač se radovao da je njegovo.

Čuvao je Kamenko svoju Katu od suvišnog idenja! od svega ju je čuvao!: pozvao je bricu sebi da joj napravi frizuru koju je vidio na nekoj Zrenjaninki.

Kovač u kafanu nije odlazio-kovač se malo mešao sa svetom: o opkladi ništa ne zna.

Brica primi kovačev poziv vrlo podozrivo. No: kud nije imao: nekoliko neobrijanih — koji su za opkladu znali — čulo ga je u berbernici.

Gruvali su uzrujanog Cvetu po ramenu. Tu opkladu niko ne shvata ozbiljno, govorili su. Ti je, naravno, nećeš dirati kad čeka bebu, namigivali su. Kovač je dobar — i razuman — čovek, kleli su se.

Tešeći se da Kamenko nije čuo za opkladu — brica spakova potreban pribor u drveno koferče. Dotera se, zaliza, i namirisa — čisto je trag ostavljao za sobom! — pa pođe: klecajući.

Prefrigan je Kamenko. Mami ga sebi da ga tamo — u onoj mračnoj kovačnici: daleko od očiju — od sveta daleko — na muke stavi!: ko zna kakve!

Čuo je od jedinog pravog prijatelja: ćurčije. No: zvučalo mu je suviše neozbiljno! i lažno.

Prijatelj je govorio:

„Pazi, Kamenko, pazi! Opasan je, opasan!...".

Kata je bila protiv dolaska Cvetinog. Kamenko ju je blago ubeđivao.

Kovač dočeka bricu vrlo ljubazno: rukova se, ponudi mu čašicu lebare... Htede čak da ode i kuje, ali ga Kata — uplašena — zadrža.

Komšinica joj je rekla:

„Prevariće te... ti si tak'a... i gotovo...".

Kvaseći joj kosu i stavljajući joj viklere — Cveta ju je često — kao slučajno — dodirivao pokretima tempiranim da ošamute.

S poslom završi a reče Kamenku da još ima. Beše siguran da je Katu — koja je počinjala da se vrpolji — uzbudio tako da joj muž počinje smetati, i nervirati je. Vadeći iz džepa nekoliko šrafova i pružajući ih kovaču, reče:

„Je l' majstor-Kamenko, što mi ti, dok ti Katu friziram, ne bi namestio ove matrice?".

Kamenko poslušno izađe. Kata zausti da ga zadrži. Ali: miris bricin! i dodir vulkanski! sprečiše je u tome. Brica se tako obezobrazi da je poče raskopčavati još dok je ovaj izlazio. Reče mu tiho:

„Neću.".

MAGARAC JE CRKO OD SILNOG UDARCA MAGARICA NAŠLA JE DRUGOGA MAGARCA

Kata se — svake noći — krala kovaču iz očiju i odlazila — sva titrava — ú baštu gde ju je čekao brica. Krala se i odlazila mu u kuću.

Kamenko ništa ne primećuje.

Vidi on šta ona s njim radi — ali šta će: dobar čovek pa trpi! i ćuti!

Vraćajući se ú zoru, prikradajući se kroz onaj crveni mrak kovačnice da legne pod meh — ugleda kovača s rascopljenom glavom na nakovnju. Oči teleće mu behu prevrnute. Videle su se samo beonjače boje tamiškog mutljaga.

Kata poče prste grickati — da se ne zakikoće.

Bi joj žao: rascopio je glavu istim onim čekićem koji nikako nije mogla da podigne, istim onim kojim je — od kada se ona pojavila — tako lako kovao!

Na sahrani je Kata — sva smoždena! i smušena! — vrlo mnogo plakala. Morali su da je podupiru. Ćurčija — kovačev prijatelj — pre no što ga spustiše u raku, rekao je:

„Nikad nemoj žaliti kad te neka ženska ugruva!".

Misleći da se šali — deca su se kikotala! i krila iza krstova!

S Katom krajevi nisu dolazili na ustaljen način. Uvek u vidu iznenađenja: strašnog u većini slučajeva!

Stvar tako nije bila zamišljenja: Kati za jedamput ne bi ništa falilo, a kovač bi očerupo bricu.

Cveta je ubio bricu!

Cveta je! Cveta je! Cveta je!

Nije! Nije! Nije pa nije! Nije to, ljudi, istina!

Saznavši da je Kata kod brice: raspištoljena — i maskirana — trojka upade u njegov stan i smilova se željama mnogim: uštrojiše ga!

Katu — svu zabunjenu i skoro golu — svinjar povede sebi.

●

Najmanje što se može učiniti za tu hrabru — i čestitu — trojku jeste pružiti im šansu da im se ličnosti sačuvaju od zaborava: pomenuti ih u ovom mitu. Njihove iscrpne biografije:

Pajtašev Andrije Nikola rođen je 20. X 1934. g. u Bočaru, kraj Kikinde, kao deveto dete siromašnog i čestitog paora. Bez oca Andrije — koji hrabro poginu od zlotvorske ruke u prvim redovima — ostade u desetoj godini. Neredovno se školovavši — zbog negovanja bolesne majke — svršava 1961. g. Veterinarski fakultet. Iste se naseljava u Varkaždinu gde pošteno obavlja svoj posao do dana današnjeg. Ženjen tri puta. Iz prvog braka ima dvoje zlatne dečice: stariju Milku i mlađeg Milana.

Neckov Pante Toma rođen je 16. I 1930. g. u Varkaždinu kao jedinac čestitog i siromašnog kafedžije koji mu u levo uvo stavi zlatnu minđušu. Otac Panta aktivno je pomagao NOB i banatske partizane — snabdevao ih je pićem! Srvšio je šest razreda osnovne. Ženjen svega jednom. Dece nema. Poznat po svojim liberalnim stavovima prema ženi.

„Neka, neka, neka... nemoj da se pravdaš. Švaleraš se s bricom... i gotovo. A imaš i pravo. Zauze! sam pa ne mogu. A ti treba da si zadovoljena. Neka... šta se ljutiš?"

Božin Pište Nikola rođen je 18. VII 1931. g. U Varkaždinu, kao peto dete siromašnog i čestitog paora. Otac mu Panta je bio aktivan borac za slobodu protiv mrskih nam fašističkih ugnjetača. Kosti svoje ostavi negde na Dravi, i ženu ostavi da se s pet nevinašaca bakće i potuca. Svršio je tri razreda osnovne. Sad — s puno uspeha — obavlja svinjarski zanat. Ženio se nije. Vambračne dece nema. Mater je pošteno sahranio. Braću pošteno ispratio. Učinio je mnogo dobrih dela. O njemu će se u svetu još čuti!

A... a možda su to bili neki drugi!...